

Småmål - Lettland

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

- 1 Finns det ett förfarande för tvister om mindre värden?
 - 1.1 Förfarandets omfattning och tröskelvärde
 - 1.2 Tillämpning av förfarandet
 - 1.3 Formulär
 - 1.4 Hjälp
 - 1.5 Regler om bevisupptagning
 - 1.6 Skriftligt förfarande
 - 1.7 Domens utformning
 - 1.8 Ersättning för kostnader
 - 1.9 Överklagande

1 Finns det ett förfarande för tvister om mindre värden?

I Lettland finns ett särskilt småmålsförfarande vid tvister om mindre värden om fordran avser indrivning av ett penningbelopp eller indrivning av underhåll och den totala fordran uppgår till högst 2 100 euro.

Fordringar som avser mindre värden regleras i kapitel 30.3, artiklarna 250.18–250.27, och kapitel 54.1, artiklarna 449.1–449.12, i civilprocesslagen.

1.1 Förfarandets omfattning och tröskelvärde

Småmålsförfarandet kan bara tillämpas vid krav på indrivning av penningbelopp och krav på indrivning av underhåll (artikel 35.1.1 och 35.1.3 i civilprocesslagen).

I tvister om mindre värden får huvudskulden, eller vid ett krav om indrivning av underhåll, de totala utbetalningarna, inte överstiga 2 100 euro den dag talan väcks. Vid krav på indrivning av underhåll ska taket för de totala utbetalningarna gälla varje enskilt barn, och totalbeloppet är det belopp som ska betalas ut inom ett år.

Bestämmelserna om småmål i den nationella lagstiftningen gäller inte småmålsförfarandet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr [861/2007](#) av den 11 juli 2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande, med undantag av förfarandet för att överklaga en förstainstansrätts dom. Krav på indrivning av underhåll i samband med gränsöverskridande ärenden inom EU omfattas av rådets förordning (EG) nr [4/2009](#) av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet.

Den statliga avgiften (*valsts nodeva*) för en ansökan är 15 % av det belopp som fordran avser, dock som lägst 71,41 euro. Ingen avgift behöver betalas om fordran avser indrivning av underhåll till ett barn eller en förälder.

1.2 Tillämpning av förfarandet

När domstolen prövar ett småmål ska den tillämpa det vanliga domstolsförfarandet, med vissa undantag som fastställts för småmål. Domstolen inleder sin prövning av målet utifrån den skriftliga ansökan.

Domstolen går inte vidare med sin prövning om ansökan inte har upprättats i enlighet med artikel 250.20 i civilprocesslagen (käranden har inte använt formuläret för fordringar om mindre värden, eller har inte angett huruvida han eller hon önskar att ärendet ska avgöras vid en domstolsförhandling).

I så fall ska domaren fatta ett motiverat beslut om att inte gå vidare med ansökan, delge beslutet till käranden och fastställa en tidsfrist för att åtgärda de brister som finns. Tidsfristen får inte understiga 20 dagar från den dag beslutet postades. Domarens beslut kan överklagas inom 10 dagar, eller inom 15 dagar om personen har hemvist utanför Lettland.

1.3 Formulär

En ansökan i ett småmålsförfarande, och svarandens yttrande, måste upprättas med hjälp av de formulär som anges i regeringsdekret (*Ministru kabinets*) nr 783 av den 11 oktober 2011 om vilka formulär som ska användas vid fordringar om mindre värden. Bilagan till förordningen innehåller följande formulär:

1. Ansökan om småmålsförfarande för indrivning av penningbelopp.
2. Ansökan om småmålsförfarande för indrivning av underhåll.
3. Yttrande över ansökan om småmålsförfarande för indrivning av penningbelopp.
4. Yttrande över ansökan om småmålsförfarande för indrivning av underhåll.

Förordningen finns att tillgå på den officiella tidningens (*Latvijas Vēstnesis*) lagstiftningsportal: <http://www.tiesas.lv/>.

Utöver kärandens och svarandens personuppgifter ska följande uppgifter anges på småmålsformuläret:

1. Namnet på den distrikts- eller stadsdomstol (*rajona (pilsētas) tiesa*) som ansökan riktar sig till. Om parterna inte har avtalat att en tvist ska prövas på en annan plats ska en talan mot en person väckas vid domstolen där de har sin hemvist, eller för juridiska personer där de har sitt säte (om talan rör verksamhet vid en juridisk persons filial eller driftställe får talan även väckas där filialen eller driftstället finns).
Information om behörig domstol, och följaktligen vilken domstol som ska anges i formuläret, går att hitta på internetportalen <http://likumi.lv/doc.php?id=237849>, under *Tiesas* (domstolar), *Tiesu darbības teritorijas* (domstolars territoriella behörighet).
2. Namnet på kärandens ombud ska anges om käranden vill att en annan person ska företräda hans eller hennes intressen i domstolen. För att en annan person ska kunna företräda käranden måste en fullmakt (*pilnvara*) upprättas. Fullmakten ska bestyrkas av en notarie och anges i kolumnen för vad representationen grundas på. Om ombudet är en auktoriserad advokat (*zvērināts advokāts*), måste representationen styrkas genom ett engagemangsarvode (*orderis*), och om advokaten ska agera på partens vägnar måste det finnas en skriftlig fullmakt (som i detta fall inte behöver undertecknas av en notarie).
3. Föremålet för tvisten: i formuläret måste käranden ange de omtvistade rättigheterna och de rättsliga förhållanden, eller avsaknad av rättsliga förhållanden, mellan käranden och svaranden som käranden yrkar att domstolen ska fastställa, och begära att domstolen ska skydda hans eller hennes lagstadgade rättigheter eller intressen.
4. Metoden för att beräkna fordran: av småmålsformuläret måste huvudfordran framgå, dvs. fordran före ränta och avtalsvite, eventuellt avtalsvite, eventuell avtalsenlig eller lagstadgad ränta och totalbeloppet för samtliga dessa poster.
5. I formuläret bör de omständigheter som käranden grundar sin fordran på och styrkande bevis anges, de särskilda lagbestämmelser med stöd av vilka fordran har ingetts och slutligen den åtgärd som käranden yrkar att domstolen ska vidta.
6. Ansökan måste undertecknas av käranden eller hans eller hennes ombud, eller av både käranden och ombudet om domstolen kräver detta. Till ansökan bör fogas handlingar som visar att de lagstadgade utomrättsliga förfaranden för att pröva ärendet har tillämpats, och som styrker de sakförhållanden som fordran grundas på.

1.4 Hjälp

Civilprocesslagen innehåller inga särskilda bestämmelser om rättshjälp i småmål. En person får företrädas av ombud i ett småmål.

Om käranden vill att en annan person ska företräda hans eller hennes intressen i domstolen, och ansökan inges av ombudet, måste ansökan innehålla ombudets för- och efternamn, personnummer och den adress till vilken korrespondens med domstolen ska ställas, eller, om ombudet är en juridisk person, dess registreringsnummer och säte. Alla fysiska personer som har uppnått 18 års ålder får vara ombud i tvistemål, såvida de inte är ställda under förmyndare eller omfattas av någon av de begränsningar som anges i artikel 84 i civilprocesslagen. För att en annan person ska få vara ombud i domstolen krävs en fullmakt från den berörda parten. Fullmakten måste dessutom vara bestyrkt av en notarie. Den person som vill att ett ombud ska företräda honom eller

henne får i domstolen muntligen ge en annan person tillåtelse att agera på hans eller hennes vägnar. Detta ska föras till protokollet från domstolsförhandlingen. En juridisk persons ombud måste ha en skriftlig fullmakt eller dokument som styrker att personen har rätt att företräda den juridiska personen utan särskilt tillstånd. Om ombudet är en auktoriserad advokat måste uppgiften som ombud bekräftas genom ett engagemangsarvode, och om advokaten ska agera på partens vägnar måste en fullmakt finnas (som i detta fall inte behöver styrkas av en notarie). Om en person låter sig företräddas av ett ombud ska de nödvändiga dokumenten inges till domstolen och undertecknas av det ombud som i enlighet med fullmakten agerar på den personens vägnar.

1.5 Regler om bevisupptagning

Bevisupptagning omfattas av de allmänna bestämmelserna i civilprocesslagen. I småmålsförfaranden kan bevisen således utgöras av yttranden från parterna eller tredje part, vittnesutsagor, skriftliga bevis och sakkunnigutlåtanden.

1.6 Skriftligt förfarande

En domare inleder ett småmålsförfarande på grundval av en skriftlig ansökan. Ett formulär med kärandens synpunkter skickas till svaranden tillsammans med ansökan och kopior på de dokument som har bifogats ansökan. Detta bestämmer den tidsfrist som svaranden har på sig för att yttra sig över ansökan, nämligen 30 dagar räknat från den dag då ansökan skickades till svaranden. Domstolen ska dessutom upplysa svaranden om att om denne väljer att inte yttra sig över ansökan innebär detta inte att domstolen inte kan avge dom i målet, och att svaranden kan begära en fullständig domstolsförhandling. När domstolen skickar handlingarna i målet till parterna ska den förklara vilka processuella rättigheter de har, upplysa dem om hur den domstol som ska pröva målet är sammansatt och förklara för dem hur en part kan invända mot en viss domare. Civilprocesslagen ger parterna processuella rättigheter för att förbereda sig inför rättegången. Dessa får inte utövas senare än sju dagar innan den dag som har angetts för prövningen av ärendet.

Svaranden får inge sitt yttrande på ett formulär som godkänts av regeringen. Formuläret ingår i bilagan till regeringsdekret nr 783 av den 11 oktober 2011 om vilka formulär som ska användas för fordringar om mindre värden (formuläret finns på de lettiska domstolarnas portal: <http://likumi.lv/doc.php?id=237849>). I sitt yttrande ska svaranden ange följande uppgifter:

1. Namnet på den domstol yttrandet riktar sig till.
2. Kärandens förnamn, efternamn, personnummer och hemvist, eller om detta inte är möjligt dennes faktiska vistelseort, eller om det rör sig om en juridisk person, dess namn, registreringsnummer och säte.
3. Svarandens förnamn, efternamn, personnummer, hemvist och eventuell alternativ adress, eller om detta inte är möjligt svarandens faktiska vistelseort. Om det rör sig om en juridisk person, ska dess namn, registreringsnummer och säte anges. Svaranden kan dessutom ange en annan adress till vilken korrespondens med domstolen ska ställas.
4. Målets nummer och föremålet för tvisten.
5. Huruvida svaranden, helt eller delvis, godtar fordran.
6. Svarandens invändningar mot fordran, de skäl som invändningarna grundas på och de rättsliga bestämmelser med stöd av vilka invändningarna görs.
7. Bevis som styrker svarandens invändningar mot fordran.
8. Begäran om att domstolen ska inhämta bevis.
9. Huruvida svaranden vill ha ersättning för rättegångskostnaderna.
10. Huruvida svaranden vill ha ersättning för andra utlägg i samband med målet. I så fall ska önskat belopp anges och dokument som styrker detta belopp bifogas.
11. Huruvida svaranden begär att målet ska avgöras genom muntlig förhandling.
12. Andra omständigheter som svaranden anser har betydelse för prövningen av målet.
13. Andra yrkanden.
14. En förteckning över de dokument som har bifogats yttrandet.
15. När och var yttrandet upprättades.

Svaranden får inge en motfordran inom 30 dagar från den dag ansökan skickades till svaranden om 1) fordran i den ursprungliga talan och motfordran kan kvittas mot varandra, 2) domstolen genom att godta motfordran hindras från att godta hela eller delar av

fordran i den ursprungliga talan, 3) motfordran och den ursprungliga talan är besläktade och ärendet kan handläggas snabbare och mer korrekt om de prövas tillsammans. Målet ska prövas i enlighet med småmålsförfarandet om motfordran också rör en fordran om mindre värden, dvs. understiger det tillåtna taket och har framställts på rätt sätt.

Om beloppet i motfordran överstiger taket för fordringar om mindre värden, eller om motfordran inte rör indrivning av penningbelopp eller underhåll, ska domstolen pröva målet i enlighet med det vanliga domstolsförfarandet.

Om parterna inte begär att målet ska prövas genom muntlig förhandling och domstolen inte anser att en sådan förhandling krävs, ska småmål prövas genom ett skriftligt förfarande, och parterna ska i god tid underrättas om vilket datum de kan hämta en kopia på domen från domstolens kansli. Detta datum betraktas sedan som den dag den fullständiga domen meddelades.

Domstolen ska pröva målet i enlighet med sitt vanliga förfarande om en av parterna begär detta eller om domstolen anser att muntlig förhandling krävs.

Om en person inte har sin hemvist, eller vistas, i Lettland, men hans eller hennes adress är känd, ska domstolshandlingarna levereras till och delges i enlighet med de internationella bestämmelser som Lettland genom EU-lagstiftningen är bunden av, särskilt artikel 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr [861/2007](#) av den 11 juli 2007 **om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande**.

1.7 Domens utformning

Ett domstolsavgörande meddelas genom att en kopia av domen skickas till parterna omedelbart efter avkunnandet.

Kopian av domen får skickas via post, eller när det är möjligt på något annat sätt som uppfyller de villkor för leverans och delgivning av domstolshandlingar som anges i civilprocesslagen. En kopia av domen ska skickas ut så fort som möjligt efter den dag den fullständiga domen meddelades. Tidsfristerna påverkas inte av vilken dag domen tas emot.

En dom angående en fordran om mindre värden måste uppfylla de vanliga bestämmelserna i civilprocesslagen om domars innehåll. En dom består av följande fyra delar:

1. Inledning. I denna anges att domen meddelas av Republiken Lettland, det datum domen meddelas, namnet på den domstol som meddelar domen, domstolens sammansättning, den domstolssekreterare som var med vid domstolsförhandlingen, parterna i målet och föremålet för tvisten.
2. En beskrivande del. I denna redogörs för kärandens fordran, svarandens eventuella motfordran, eventuella invändningar och en sammanfattning av parternas yttranden.
3. Domskäl. I dessa anges de sakförhållanden som har fastställts, de bevis som domstolen grundar sin bedömning på och skälen till varför viss bevisning eventuellt har avvisats. I denna del anges även de lagar och andra författningar som domstolen har tillämpat, en rättslig bedömning av sakförhållandena och domstolens bedömning av om fordran är giltig eller ogiltig. Om svaranden har godtagit hela fordran anger domskälen endast de lagar och andra författningar som domstolen har tillämpat.
4. Domslutet. I denna del anges huruvida domstolen, helt eller delvis, bifaller talan, eller, helt eller delvis, ogillar talan samt en sammanfattning av domen. I domslutet anges även vem som ska stå för rättegångskostnaderna, och i vilken omfattning, tidsfrister för frivillig efterlevnad av domen, tidsfristen och förfarandet för ett överklagande av domen och datumet när den fullständiga domen meddelades.

Parterna i målet kan överklaga en dom angående en fordran om mindre värden, på grundval av något av de skäl som anges i civilprocesslagen.

1.8 Ersättning för kostnader

Fordringar om mindre värden omfattas av de allmänna bestämmelserna om ersättning av rättegångskostnader.

När en dom meddelas åläggs den tappande parten att betala alla den vinnande partens rättegångskostnader. Om domstolen endast delvist bifaller ansökan åläggs svaranden att betala kärandens rättegångskostnader i förhållande till den del av fordran som bifölls, och käranden åläggs att betala svarandens rättegångskostnader i förhållande till den del av fordran som ogillades. Den statliga avgiften (*valsts nodeva*) betalas inte tillbaka vid en begäran om omprövning (*blakus sūdžība*) av ett beslut eller, om en dom tidigare har meddelats på grund av att någon av parterna uteblev från förhandlingarna, för en ansökan om att återuppta förhandlingarna och pröva målet på nytt.

Om käranden drar tillbaka en talan är han eller hon tvungen att betala de kostnader som svaranden har haft. I så fall ska svaranden inte betala kärandens rättegångskostnader. Om käranden emellertid drar tillbaka talan på grund av att svaranden

frivilligt har godtagit fordran efter det att ansökan ingavs, kan domstolen på begäran av käranden ålägga svaranden att betala kärandens rättegångskostnader.

På samma sätt kan domstolen, om en talan inte tas upp till sakprövning, på svarandens begäran ålägga käranden att betala svarandens rättegångskostnader.

Om käranden är befriad från skyldigheten att betala rättegångskostnader, kan svaranden åläggas att betala rättegångskostnaderna till staten i förhållande till den del av ansökan som har bifallits.

1.9 Överklagande

Ett överklagande (*apelācija*) får inges mot en dom från en domstol i första instans om

- domstolen har tillämpat eller tolkat en materiell lagbestämmelse på ett oriktigt sätt och detta har resulterat i en oriktig prövning av målet,
- domstolen har åsidosatt en processrättslig bestämmelse, och detta har resulterat i oriktig prövning av målet,
- domstolen har gjort en oriktig bedömning av sakförhållandena eller en oriktig bedömning av bevis, eller en oriktig rättslig bedömning av de faktiska omständigheterna i målet, och detta har resulterat i en oriktig prövning av målet.

Om en fordran om mindre värden har prövats genom ett skriftligt förfarande löper tidsfristen för att överklaga domen från den dag då domen meddelades.

Utöver vad som anges i civilprocesslagen måste följande anges i ett överklagande som hävdar att en dom är bristfällig:

- Vilken materiell lagbestämmelse som domstolen i första instans har tillämpat eller tolkat på ett oriktigt sätt, eller vilken processrättslig bestämmelse som har åsidosatts, och hur detta har påverkat prövningen av målet.
- Vilken del av domstolens i första instans bedömning av sakförhållandena som är oriktig, vilken bevisning som har bedömts på ett oriktigt sätt, på vilket sätt den rättsliga bedömningen av de faktiska omständigheterna i målet är felaktig och hur detta har påverkat prövningen av målet.

En domare vid domstolen i första instans avgör huruvida överklagandet ska tas upp till sakprövning. Om överklagandet inte uppfyller kraven i civilprocesslagen, eller om alla nödvändiga kopior inte har bifogats, eller om auktoriserade översättningar av överklagandet och av kopiorna av de bifogade dokumenten inte har ingetts när så krävs, ska domaren fastställa när dessa brister måste ha åtgärdats.

Om bristerna åtgärdas inom den angivna tidsfristen betraktas överklagandet som ingett den dagen det ursprungligen ingavs. I annat fall anses det aldrig ha getts in, och skickas tillbaka till klaganden.

Ett överklagande som inte är undertecknat, eller som inges av en person som inte har rätt att ge in det, eller för vilket den statliga avgiften inte har betalats, ska inte godtas och ska skickas tillbaka till klaganden. Ett beslut om att avvisa ett överklagande kan inte överklagas.

Om en domare vid den domstol som överklagandet riktas till har funnit att förfarandet för att inge överklaganden har följts, ska han eller hon fatta beslut om att inleda överklagandeförfarandet inom 30 dagar räknat från den dag överklagandet inkom. I vissa fall fattas detta beslut gemensamt av tre domare.

Förutsatt att minst en av de tänkbara överklagandegrunderna föreligger ska domaren fatta beslut om att inleda överklagandeförfarandet och utan dröjsmål underrätta parterna, samt ange tidsfristen för att inkomma med skriftliga yttranden.

Om den domare som har utsetts att fatta beslut om ett överklagande anser att ett överklagandeförfarande inte bör inledas ska frågan avgöras gemensamt av tre domare.

Om minst en av dessa tre domare anser att minst en av de tänkbara överklagandegrunderna föreligger ska domarna fatta beslut om att inleda ett överklagandeförfarande och omedelbart underrätta parterna.

Om domarna enhälligt anser att ingen av överklagandegrunderna föreligger ska de fatta beslut om att avvisa överklagandet och omedelbart underrätta parterna. Detta beslut meddelas i form av en resolution (*rezolūcija*) och kan inte överklagas.

Inom 20 dagar räknat från den dag appellationsdomstolen meddelar parterna att förfarandet har inletts får parterna inge skriftliga yttranden över överklagandet. Dessa ska inges i lika många kopior som det finns parter i målet.

Efter att ha underrättats om att överklagandeförfarandet har inletts har en part 20 dagar på sig att inge ett anslutningsöverklagande. Om domstolen mottar ett anslutningsöverklagande ska den skicka kopior av detta till övriga parter i målet.

I småmål prövas i regel överklaganden genom ett skriftligt förfarande. Parterna underrättas i god tid om vilket datum de kan hämta en kopia på domen från domstolens kansli, och underrättas om domstolens sammansättning och sin rätt att invända mot en viss domare. En dom anses ha meddelats den dag det går att hämta en kopia av domen från domstolens kansli. Om domstolen anser det nödvändigt kan dock ett överklagande i ett småmål prövas vid en muntlig domstolsförhandling.

En appellationsdomstols dom kan inte överklagas och vinner laga kraft samtidigt som den avkunnas eller, om talan avgörs genom ett skriftligt förfarande, den dag den meddelas.

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Senaste uppdatering: 07/02/2019